

Til
Fødevarerministeren
Miljøministeren
samt medlemmer af miljø- og fødevarerudvalget.

Fredericia den 08-10-2019

Forbruget af kvælstof på landbrugsarealer er overvurderet i beregningerne for den målrettede regulering.

Nedenstående tabel viser kvoter og forbrugte mængder i de seneste 4 planperioder

	KVOTE				FORBRUG			H
	A	B	C	D	E	F	G	
Planperiode	Baseline beregning (forventet kvote)	Samlet tastet N-kvot (felt 501), tusind tons N	Træk i kvoten pga. efterafgrødekrav (felt502), tons N	Reelle kvote tons N [B]-[C]	DK-Kvæstofmodel (forventet forbrug)	Samlet forbrug af kvælstof (felt 901), tons N	Overvurdering af forbrug, tons N [E]-[F]	Kvotendnyttelse i % $((F)/[D])*100$
2014/2015	372.809	374.865	1.342	373.523		358.038		95,9%
2015/2016	435.240	414.273	1.037	413.236		392.669		95,0%
2016/2017	471.000	415.419	1.838	413.581	441.500	386.610	54.890	93,5%
2017/2018	473.000	413.125	2.064	411.061	441.500	376.696	64.804	91,6%

Kilder:

Aktindsigter og oplysninger fra Landbrugsstyrelsen. (se bilag sidst i dokumentet)

REVURDERING AF BASELINE AU 2015 <http://dce2.au.dk/pub/TR67.pdf>

National kvælstofmodel, <https://www.ft.dk/samling/20161/almdel/mof/bilag/171/1706400.pdf>

I den Nationale kvælstofmodel, tabel 5 side 24, LMB 3, 2018, fremgår det, at man forventer et forbrug på 277 tusind tons N i handelsgødning og 235 tusind tons N i husdyrgødning. I husdyrgødning sættes udnyttelsen til 70%, og derfor ender man i modellen, som danner udgangspunkt for den målrettede regulering, med et samlet forventet forbrug på 441,5 tusind tons kvælstof. Det tal er konstant frem til 2021.

Tallet er man kommet frem til ved at opstille forudsætninger om tilgængeligt areal, om afgrødevalg, om udviklingen i det økologiske areal etc. Beregningerne, man har foretaget, er sikkert korrekte, men forudsætningerne har vist sig ikke at holde stik.

Hvert år indsender alle landmænd gødningsregnskaber til landbrugsstyrelsen. Af dem fremgår både den kvote, som er tilgængelig ud fra deres afgrødevalg, brug af efterafgrøder og så videre (kolonne B i tabel). Det fremgår også, hvor meget landmændene reelt har forbrugt (kolonne F i tabel). Vi har søgt aktindsigt hos Landbrugsstyrelsen både i år og sidste år, og af disse aktindsigter fremgår det, at teori og virkelighed ikke passer sammen.

I planperioden 2017/18 var det reelle forbrug 64.804 tons lavere end forventet. Fordelt på de 2.615.196 hektar som er indberettet svarer det til 24,8 kg N pr hektar (+17,2%), som landbruget skal stå på mål for i den målrettede regulering, men som aldrig er blevet spredt på landbrugets marker. At tallet i år var lidt højere end sidste år skyldtes den tørre sommer, som fik landmændene til at spare lidt mere på

handelsgødningen, men selv om de havde udnyttet deres kvote 100%, hvilket i praksis aldrig kommer til at ske, så havde de alligevel været over 30.000 tons fra at komme op på det niveau som er udgangspunktet for regulering.

Når man har valgt, at reguleringen skal være målrettet og baseret på modelberegninger, så må det være en selvfølge, at man løbende tilpasser forudsætningerne til virkeligheden. I tilfældet her, at man sænker forventningen til kvælstofforbruget i den nationale kvælstofmodel med 50.000 tons fremadrettet og genberegner efterafgrødekrav for 2019/20, inden man begynder at trække i næste års kvote hos dem, som ikke har haft mulighed for at etablere tilstrækkeligt med efterafgrøder.

At det ikke bare er en bagatel, kan man jo forvise sig om ved at regne lidt på tallene. Hvis man ikke får sået tilstrækkeligt med efterafgrøder, skal man kompensere ved at ens kvælstofkvote bliver 150 kg mindre for hver hektar efterafgrøde man mangler at få etableret. Omvendt må det betyde at når landbruget har brugt 64.804.000 kg kvælstof mindre end forventet, så kan landmændene nøjes med 432.026 hektar færre efterafgrøder (64.804.000 kg/150 kg/hektar). Hvis modellen er rigtig, når den regner den ene vej, må den jo også være det når den regner den anden vej.

Jeg står naturligvis gerne til rådighed for uddybende kommentarer

Med venlig hilsen

Hans Aarestrup

Direktør

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 22 22 36 11

E-mail: haa@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

København d. 4. september 2018

Landbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2016/2017

Som svar på spørgsmål 726 fra Miljø- og Fødevareudvalget stillet d. 10. maj 2017¹ vedr. landbrugets anvendelse af den ekstra mængde gødning, der var blevet til rådighed som følge af Fødevare- og Landbrugspakken (FLP), indgik følgende tabel:

Beregnet kvote 2015/16 Før FLP	Beregnet kvote 2015/2016 Efter FLP	Forbrug af kvælstof 2014/15	Forbrug af kvælstof 2015/2016	Øget forbrug mellem 2014/15 og 2015/16	Ekstra kvælstof som følge af FLP	Anvendt del af ekstra kvælstof
372.809 ²	435.240 ³	359.951	392.131	32.362	62.431	52 %

Tabellen viser i kolonne 4, at landbruget i planperioden 2015/2016 iht. indberetningerne i gødningsregnskaberne⁴ anvendte i alt 392.131 tons kvælstof. De hidtil gældende normreduktioner blev i denne planperiode udfaset med 2/3, således normreduktionen i denne planperiode var ca. 7%.

Forbruget af kvælstof i den efterfølgende planperiode 2016/2017 er iht. indberetningerne i gødningsregnskaberne i udtræk fra 10. juli 2018 **386.688** tons kvælstof. Der er således tale om et mindre fald i det totale forbrug af kvælstof mellem de to planperioder. Det bemærkes, at den sidste tredjedel af normreduktionen blev udfaset i planperioden 2016/2017.

¹ <https://www.ft.dk/samling/20161/almdele/mof/spm/1152/svar/1433939/1803309.pdf>

² (Revurdering af baseline, Århus Universitet, 2015) 468.000 tons – 20,34 % før FLP

³ (Revurdering af baseline, Århus Universitet, 2015) 468.000 tons – 7 % efter FLP

⁴ Landbrugsvirksomhederne skal hvert år udarbejde gødningsregnskab, som skal indberettes til miljø og fødevareministeren efter § 22 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lbkg. nr. 996 af 25. juni 2018

København d. 11. oktober 2018

Oversigt over gødningsforbrug i de tre seneste planperioder

Nedenfor er angivet en tabel over, hvor meget den samlede indtastede kvote iht. landmændenes indberetninger i gødningsregnskaberne udgør i de seneste tre planperioder:

Planperiode	Samlet tastet N-kvote (felt 501), kg N	Samlet forbrug af kvælstof (felt 901), kg N	Træk i kvoten pga. efterafgrødekrav (502), kg N
2014/2015	374.864.815,58	358.037.652,45	1.341.722,55
2015/2016	414.272.784,32	392.668.633,61	1.036.864,40
2016/2017	415.418.929,94	386.610.449,96	1.837.619,22

Tabel 1: Oversigt over udviklingen i gødningsanvendelsen. Tallene er trukket d. 3. oktober 2018.

Ovenstående tal er den samlede kvote for hele landbrugssektoren inkl. økologer, deltidslandmænd mm. Tallene er hentet fra landmændenes gødningsindberetninger til Landbrugsstyrelsen (LBST). Det bemærkes, at det kun er ca. 10.000 landmænd, der indberetter markplaner med udregnede kvælstofkvoter. Resten indberetter alene kvælstoftotaler for bedriften via landmændenes markstyringsprogrammer, hvor LBST ikke umiddelbart har mulighed for at kontrollere evt. korrektioner foretaget af landmanden. Dette vil først kunne konstateres ved en fysisk kontrol, og der kan på den baggrund være forskel på den faktisk tilgængelige kvote og den indberettede kvote.

Kvælstofprognosen i de enkelte planperioder er indeholdt i den samlede tastede N-kvote. Kvælstofprognosen var i planperioderne 2014/2015 og 2015/2016 positiv, hvilket har givet landmændene mere tilgængelig gødning, hvorimod prognosen i planperioden 2016/2017 var negativ.

Det bemærkes, at kvoten ikke direkte kan sammenlignes mellem de enkelte år, da den afhænger af afgrødesammensætning, udvikling i normerne, størrelsen af landbrugsarealet, kvælstofprognosen mm. Derudover er det heller ikke muligt at isolere den ekstra mængde gødning, der blev til rådighed med Fødevarer- og landbrugspakken (FLP), fra den øvrige gødning i gødningsregnskaberne, idet den samlede gødningsmængde som ovenfor beskrevet er afhængig af en række faktorer, hvoraf FLP kun justerede i normernes størrelse (udfasning af normreduktionen). Dette er ligeledes forklaringen på, at det er den beregnede baseline-kvote¹, der blev anset som den mest egnede opgørelse til at beregne den ekstra tilgængelige mængde kvælstof som konsekvens af lempelserne i FLP i svar til Folketinget på MOF spm. 726 fra 10. maj 2017.

Den beregnede baseline-kvote beskriver den samlede kvælstofkvote efter normlempelsen ved at gange en gennemsnitlig norm på det totale landbrugsareal. Fra denne beregnede kvote skal fratrækkes, økologer, teknisk justering (byudvikling, veje mm.), forfrugtsværdi, eftervirkning fra efterafgrøder mm. for at komme frem til den kvælstofkvote, som landmændene indmelder i gødningsregnskaberne.

¹ For en uddybende forklaring af baseline-kvoten og dens elementer se: "Revurdering af baseline", AU, 2015.

Dataudtræk modtaget fra Landbrugsstyrelsen ultimo september 2019

N-kvote, træk og forbrug. 2018

27-09-2019	Felt 501. Samlet tastet N-kvote	Felt 502. Træk i kvoten pga. efterafgrodekrav	Felt 901. Det samlede forbrug af kvælstof	Felt 101_2 Tastet Areal
<u>Antal virksomheder</u>				
2018				
33.827	413.125.455,63 kg N	2.064.479,17 kg N	376.695.579,17 kg N	2.615.195,79 ha